

زامى ھەلەبجە كۆن دەبىت ژانى ھەلەبجە زۆردەبىت

نۆزدە سال لەمەوبەر، كاتىك شاركەى ئەحمەد موختارى جاف و كۆپە سەركەشەكانى ھەورامان و پىدەشتە بە پىت رەنگاورەنگەكانى شارەزور بۆ پىشوازيکردنى بەھارىكى نوئى ئامادەكارىيان دەکرد، فرۆكە مەرگ چىنەكانى رژیى سەددام، لەژىر سىبەرى داگرکردنى ئەو دەفەرە، لەلایەن سوپای پاسداران و ھىزى پىشمەرگەى كوردستانەو، ژەھريان بەسەر شار و شارۆچكە و رىگە و بان و چيا و دۆلەكانىدا باراند، پىنج ھەزار كەسيان لە دانىشتوانى بى چەكى شارى ھەلەبجە و ناوچەكە، شەھىد كرد و دەيان ھەزار كەسيان برىنداركرد و ئەوھى لە حەفتا ھەزار كەس ماپەوھە ئاوارەو سەرگەردان بوون و لە نۆردوگا زۆرەملىكانى ئىران و ئىراقدا ژيانىكى كۆللە مەرگيان گوزەرانند. (19) نۆزدە سال لەمەوبەر و لەرۆژى (16/3/1988)دا گەلى كورد كۆسيكى گەورەى كەوت و كەس سەرخۆشى لىنەكرد، گەلى كورد دووچارى گەورەترىن تراجىدىا ھات و حزبە سىياسىيەكانى كوردستان بە ھەندىيان وەرنەگرت، دانىشتوانى شارى ھەلەبجە لەم رۆژەدا و لە رۆژانى داھاتوودا دووچارى گەورەترىن پرۆسەى كۆمەلگۆزى ھاتن و تا ئەمپروش ئەو پرۆسەيە بە شىوازي جۆراوجۆر و لەژىر كاريگەرى ھەمان زەھنىيەت بەردەوامە.

رژىمى رەگەزپەرەست و دىكتاتۆرى سەددام، بەو كەدەو دەو مەرفايەتییەى دەيوست پرۆسەى كۆمەلگۆزى و قات و قەرى نەتەوھىيەى كورد بەرپۆھببات، دەيوست ئىرادەى بەرخۆدان و تىكۆشانى گەلى كورد بشكىنیت، بەلام ئەوھى رژىم مەبەستى بوو لە كىمىابارانى ھەلەبجەدا بەدەستى بخت، بۆى ئەنجامگىرنەبوو و بەپىچەوانەوھە بە سەرىدا شكايەوھە و ئامانجە ستراتیژیيەكانى خۆى نەپىكا، ھەلەبجە بوو بەئەلقەيەكى پۆلاين و لە قورگى رژىمى سەددام گىرپوو و رۆژ لە دوای رۆژ زياتر تىنى بۆ دەھىنا و پشوو سواردەكرد و دووچارى تاساندى دەكرد. ھەلەبجە بوو بە پىناسى مەزئومىيەتى گەلى كورد لە سەدەى بىستەمدا، كارەساتى كىمىابارانى ھەلەبجە ناوھەرۆكى راستەقىنەى كىشەى كوردى بەجىھان ناساند، كارەساتى ھەلەبجە لە مۆزوى تىكۆشانى ئازادى گەلى كوردا بە رووداويكى مۆزوى بى وینە دەزمىردىت و پىشكەوتنىكى چۆنايەتى خەباتى نەتەوھىيەى گەلى كورد بوو. ھەلەبجە گەورەترىن شاھىدحالى تاوانەكانى رژىمە دىكتاتۆرەكانى رۆژەلاتى ناوھەرەست بوو كە لەو كاتەدا رژىمەكەى سەددام حسىن نوینەرايەتى دەكرد.

ھەلەبجە ئەو شارەيە كە بۆ يەكەم جار لە مۆزودا چەكى كىمىاوى گازى دەمارەكانى بەسەردا تاقىرايەوھە، ھەلەبجە ئەو شارەيە بەبى ئەوھى تاوانىكى ھەبىت لەلایەن دەسەلاتدارانى دەولەتى خۆيەوھە بەكوشندە ترين چەكى كىمىاوى مەرگى بەسەردا بارىنرا. ھەلەبجە لەكەيەكى تەلخە لە وىزدانى مۆزوى مۆفایەتیدا. ھەلەبجە سەلماندى كە مافى مۆف بۆ گەلى كورد درۆيەك بوو، لەسەر دەمى ھەلەوھەرى مۆزوى دەرچوو. (1)

لە بەرامبەر گەورەيى كارەساتى ھەلەبجەدا، بچوكترين كاردانەوھە و ھەلۆپىستى مۆفدۆستى نەبىنرا، كۆنگرەى ئىسلامى و رىكخراوى نەتەوھە يەكگرتووھەكان و رىكخراوھەكانى مافى مۆف، لەو كاتەدا رووى راستەقىنەى خۆيان ئاشكراكرد و دەرکەوت كە بىچگە لە ئامرازىكى دەستى دەسەلاتدارانى ناوچەيى و جىھانى ھىچ شتىكى تر نەبوون. ئا لەم كاتەدا رۆلەكانى گەلى كورد و شاعىران راستىنەى ئەو بى كەسىيەى گەلى كورد و ئەو بى وىزدانىيەى مۆفایەتياى بەم شىوھە دەربەرپوھ :

ئىتر لەمەودوا، لە ھەلەبجەوھ

دەرۆانىنە خەلك، دەرۆانىنە خوا.....(2)

ئەگەرچى رژىمى سەددام لە ئەنجامى پەيرەوكردى سىياسەتى كۆمەلگۆزى گەلى كورد و بەكارھىنانى چەكى كىمىاوى لە دۆى خەلكى سقىلى ھەلەبجە و ناوچەكانى ترى كوردستاندا پەتى سىدارە بوو بەمىوانى، بەلام رژىمە داگر كەرەكانى ترى كوردستان تا ئەمپروش لە سەر سىياسەتى نكۆلىكردى و پاكتاوكردى نەتەوھىيەى كورد بەردەوامن و سووديان لە ئەزموونى رژىمى سەددام وەرنەگرتووھە و چارەنووسى رژىمى سەددام نابىنن و بە دزايەتكردى ماف و ئازادىيەكانى گەلى كورد، خەرىكە چارەنووسى خۆيان وەكو چارەنووسى رژىمى سەددام لىدەكەن. لەم رۆژانەدا دەبىنن رژىمى توركيا دوای تىپەرپوونى نۆزدە سال بەسەر كارەساتى كىمىابارانى ھەلەبجەدا، بەردەوامە لەسەر ئەنجامدانى تاوانى ھاوشىوھى

کیمیابارانى ھەلەبجە و لە زیندانى تاكە كەسى ئىمراىدا بەبەرچاوى ھەموو دام و دەزگاكانى مافى مرۆڤ و سىستەمى جىھانگىرىيەو و بە بى شەرمانە و دوور لە ھەموو بەھا و پىوانەيەكى مرۆيسى و ئەخلاقى بە شىۆەيەكى بەرنامەريژگراو بەرپىز "عەبدوڤلا ئۆجەلان"ى رىبەرى(KKK) ژەھر خوارد كرد و سەددام ئاسا دەيانەوئىت راستى كارساتەكە لە بەرامبەر راي گشتى و گەلى كوردا بشارنەو، ئەمە ئەو دەگەيەئىت كە داگىر كەرانى كوردستان ھىشتا رقى شۆڤىنيان بەرامبەر بە گەلى كورد خاوەنەبووئەو و ئامادە نىين پەند لە رابردووى خويىناوى خويان وەرگرن.

لە نۆزدەھەمىن سالىادى كارساتى كىمىابارانى ھەلەبجەدا، ئەگەر سەيرى ھەلۆئىستى دەسلالەتى باشوورى كوردستان بكەين كە چۆن سەيرى قوربانىيانى كارسات دەكات و چۆن گرنكى بە ئاوەدانكردنەوئى ئەو ناوچە ھەرە ويرانەى كوردستان نادات؟؟ لە بەرامبەر دەسلالەتى خۆماليدا دووچارى خەمۆكى و دلەراوكى و بى برۆاى دەبين. دەبين ئەو ھىزانەى نۆزدە سال لەمەوبەر ھىزى چەكدارى ولاتىكى ترى داگىر كەرى كوردستانيان پەلكىشى شارى ھەلەبجە كرد، ئەو ھىزانەى لەكارساتى كىمىابارانى ھەلەبجەدا ئامادە نەبوون بۆ چەند چركەيەكيش سەرومالى خەلكى ھەلەبجە بپارىزن، ئەو ھىزانەى كە لە ئۆردوگاكانى ئاوارەيدا ئاويرىكان لە خەلكى ھەلەبجە نەدەدايەو، ئەو ھىزانەى لەدواى راپەرىن و ئازادبوونى بەشىكى فراوانى باشوورى كوردستان گرانترىن قوناخەكانى شەرى براكوژيان لە گەردنى پىرۆزى ھەلەبجە ئالاند، ئەوئى نۆزدە سال لەمەوبەر رۆئىمى سەددام بۆى نەكرابو و ئەوان بۆيان تەواوكرد و بە ھەمان چاوى داگىر كەرانەو سەيرى ھەلەبجە دەكەن، گەندەلترىن شىواى بەرپۆەبەرايەتى لە ھەلەبجەدا پەپرەودەكەن، بۆگەنترىن شىواى سەركوتكردن بەسەر دانىشتوانى ھەلەبجەدا دەسەپىن، بەرامبەر بەھەر نارەزايىيەكى رەواى خەلكى ھەلەبجە بەگولە و تاوانباركردن و زىندانى كردن، وەلام دەدەنەو. بۆيە شارى ھەلەبجە و دەوروبەرى، لە دواكەوتوتترىن بارى زيانى كۆمەلايەتى و ئابوورى و سياسيدا دەزىن و ئومىد ناكىت لە ئايندەيەكى نىكدا خەلكى ئەو دەڤەرە لە ئاسەوارەكانى كىمىابارانەكە و جۆرەكانى ترى چەوسانەوئى دەسلالەتى كوردى رزگاربان بىت، ئەوئى ھەيە و تا ئەمرۆ دەبينىن ئەوئى تا دەسلالەتى كوردى بەو زەھنىتەو بىر واننە زامەكانى ھەلەبجە و سەرتاپاى زام و پىويستىيەكانى گەلى كوردستان دايرانى نىوان گەل و دەسلالەت زياتر پىشەكەوئىت و دەگەينە ئەو ئەنجامەى : تا تازامى ھەلەبجە كۆن بىت، لە ساپەى دەسلالەتى كوردى بەم شىۆەيەدا، ژانى ھەلەبجە زۆر دەبىت.

د. فايق محەمەد گوڤى

سەرۆكى پارتى چارەسەرى ديموكراتى كوردستان

15 - 3 - 2007

(1) ھۆنراوى شىركۆ بى كەس

(2) ھۆنراوى حەسىب قەرداغى